

Lietuvos Respublikos Seimui
priim@lrs.lt

2026 m. liepos 27 d.

DĖL ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO

Asociacija „Investors' Forum“, vienijanti Lietuvoje veikiančias tarptautinio kapitalo įmones ir puoselėjanti verslo, valstybės bei visuomenės dialogą, siekia gerinti šalies verslo aplinką ir investicinį klimatą. Įvertinusi Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 pakeitimo projektą, Asociacija siūlo patikslinti tiesioginių linijų reguliavimą taip, kad jis būtų praktiškai veikiantis, proporcingas ir skatintų investicijas į energijai imlius projektus Lietuvoje. Mūsų vertinimu, būtina išspręsti šiuos esminius klausimus:

1. Tiesioginės linijos įrengimas neturi mažinti gamintojui anksčiau suteiktos leistinos generuoti galios.

Tiesioginė linija savaime nedidina maksimalios galios, kuri gali būti patiekama į viešąjį tinklą, todėl nėra pagrindo mažinti jau suteiktų ir gamintojo investicijomis užtikrintų pajėgumų. Vartotojo elektros vartojimas yra kintantis ir negali būti laikomas nuolat atlaisvintu tinklo pajėgumu. Esant poreikiui prijungti kitus gamintojus, tinklo pajėgumai gali būti valdomi lankstaus prijungimo ar generacijos ribojimo priemonėmis.

Dėl Projekto 13 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 70 straipsnio 4 dalies siūlome nuostatą išdėstyti taip: „4. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju tiesioginės linijos įrengimas ir (ar) eksploatavimas savaime nėra pagrindas mažinti gamintojui iki tiesioginės linijos įrengimo suteiktą leistiną generuoti galią, jeigu į elektros energetikos perdavimo ar skirstomuosius tinklus prijungimo taške patiekama galia neviršija gamintojui suteiktos leistinosios generuoti galios.“

2. Vartotojui turi būti leidžiama išlaikyti atskirą prijungimą prie viešojo tinklo.

Dideliems elektros energijos vartotojams, tokiems kaip duomenų centrai, pramonės įmonės ar vandenilio gamintojai, rezervinis maitinimas yra būtina veiklos tęstinumo sąlyga. Vartotojas už prijungimą, rezervuojamą galią ir faktiškai naudojamas tinklo paslaugas atsiskaito nustatyta tvarka, todėl rezervinis prijungimas nėra neatlygintina paslauga. Tinklo saugumas gali būti užtikrintas techninėmis apsaugos, valdymo, apskaitos ir srautų atskyrimo priemonėmis, o absoliutus reikalavimas atsijungti nuo tinklo būtų neproporcingas ir mažintų Lietuvos investicinį patrauklumą.

Dėl Projekto 13 straipsniu keičiamo Elektros energetikos įstatymo 70 straipsnio 5 dalies siūlome nuostatą išdėstyti taip:

„5. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju vartojimo vietos elektros įrenginiai gali būti prijungti prie elektros energijos perdavimo ar skirstomųjų tinklų atskiru prijungimo tašku, jeigu tinklų operatoriaus išduotose prijungimo sąlygose numatytomis techninėmis, apsaugos, valdymo ir apskaitos priemonėmis užtikrinama, kad elektros energija iš tiesioginės linijos nepatektų į perdavimo ar skirstomuosius tinklus ir nesusidarytų neleistinas lygiagretus veikimas ar tinklo sužiedinimas. Vartotojas už prijungimo įrengimą, rezervuojamą leistiną naudoti galią ir naudojimąsi elektros tinklais atsiskaito teisės aktų nustatyta tvarka.“

3. Tiesioginių linijų reguliavimas turi didinti Lietuvos konkurencingumą.

Galutinę elektros kainą investuotojui lemia ne tik elektros energijos rinkos kaina, bet ir perdavimo bei sisteminių paslaugų dedamosios. Todėl tiesiogine linija tiekiamai energijai neturėtų būti taikomos su faktiniu viešojo tinklo naudojimu nesusijusios energijos dedamosios, kartu išlaikant pareigą mokėti už rezervuojamą tinklo pajėgumą. Toks modelis sudarytų sąlygas pritraukti duomenų centrų, žaliojo vandenilio ir kitų energijai imlių projektų investicijas. Prašome svarstant Projektą atsižvelgti į šiuos siūlymus ir patikslinti reguliavimą taip, kad tiesioginių linijų modelis taptų realiai veikiančiu rinkos instrumentu, skatintų investicijas ir prisidėtų prie Lietuvos konkurencingumo didinimo.

Pagarbiai

Asociacijos „Investors' Forum“ vykdomasis direktorius

Vytautas Šilinskas

